

питань щодо дії міжнародних договорів, яке вже врегульовано Законом України «Про міжнародні договори України».

Висновок. Для забезпечення ефективності правового регулювання в Україні необхідним є законодавче закріплення понять «система джерел права», «система законодавства» та «закон», їх основних видів та типів взаємодії законів і міжнародних договорів, а також законів і підзаконних актів. Закон «Про нормативно-правові акти України» не зможе охопити всі субординаційні та координаційні зв'язки у системі джерел права, а тому видається за доцільне підготувати проект Закону України «Про систему джерел права України», яким би фіксувався механізм взаємодії всіх чинних джерел права України, що мав би базуватися на загальних принципах права і забезпечувати збалансованість приписів у спільному правовому полі, ефективність їх реалізації та відповідність кращим правовим надбанням людства.

**Вергун Анастасія Сергіївна, студентка
1 курсу ННІ№4 НАВС, Кіровоградське
відділення**

**Науковий керівник: Тихомиров Д.О.
доцент кафедри теорії держави та
права НАВС, кандидат юридичних
наук**

ІЄРАРХІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Законодавство будь-якої країни побудовано на певних джерелах, або формах фізичного вираження опосередкованої волі народу, що виливаються в види нормативно-правових актів. Розуміння цієї своєрідної піраміди дозволяє ефективно застосовувати норми закону для захисту прав особи і громадянина.

Міністерство юстиції листом №189-0-2-12/8.2-1 виклало свою точку зору з питання вирішення колізій у податковому законодавстві, спинившись і на тлумаченні понять, що вживаються у ПКУ та інших нормативних актах. Поняття, правила та положення, встановлені ПКУ і законами, з питань митної справи застосовуються виключно для регулювання відносин, передбачених статтею 1 ПКУ. Якщо ці поняття, правила і терміни по-різному викладено у ПКУ та інших нормативно-правових актах, то для регулювання оподаткування застосовуються ті, які містяться у Кодексі.

Ті терміни, які в ПКУ трапляються, але визначення яких там не дано, вживаються у тому значенні, яке визначено для цих термінів іншими законами.

Щодо колізій, то Мін'юст нагадує: законодавство України ґрунтується на принципі презумпції правомірності рішень платника податків.

Відповідно до п. 56.21 ПКУ, якщо норма ПКУ або іншого нормативного акта, виданого на підставі ПКУ, а також норми різних законів чи різних нормативних актів, норми одного і того самого нормативного акта суперечать одне одному і допускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або прав та обов'язків контролюючих органів, унаслідок чого є можливість прийняти рішення як платника податків, так і контролюючого органу, то рішення має прийматися на користь платника податків.

Ієрархія — поділ на вищі й нижчі посади, чини; суворий порядок підлеглості нижчих щодо посади або чину осіб вищим. В ієрархії між її членами діють вертикальні зв'язки — відносини субординації.

Говорячи про нормативно-правових актах, варто заздалегідь згадати про те, що вони собою представляють. Більшість правознавців схильні визначати їх як зовнішню форму вираження норм права — основних «цеглинок» всієї законодавчої бази. Однак від того, хто створює такі базисні правила, залежить і класифікація правових джерел. Відповідно, види нормативно-правових актів включають в себе:

- закон — конституційний і звичайний;
- підзаконні нормативно-правові акти;
- міжнародні угоди, схвалені відповідними органами держави.

Кожна категорія потребує особливої деталізації для поняття її сутності і місця в піраміді застосовуваного законодавства.

Закон як вища форма норми права

Говорячи про закон як про суспільно значимому явище, його характеристику слід давати, лише виходячи з кваліфікуючих ознак. До них відносяться:

- формальне вираження норм права;
- норми права, включені в даний джерело, розроблені тільки з використанням прямого або опосередкованого суверенітету. У першому випадку джерелом останнього є народ, у другому — особливий вищий орган держави (монарх або парламент);

- норми права, що містяться в даному акті, спрямовані на узагальнене регулювання відносин, що носять особливо значимий для суспільства характер;
- як джерело закон панує над рештою формами вираження права;
- закон є базою для розробки та прийняття інших джерел права.

З усього цього можна вивести, що:

Закон – це особливе джерело права, що приймається за допомогою вищого органу держави, що володіє законодавчою владою, і покликаний вирішувати найбільш значущі проблеми країни.

При цьому і сам **закон має свої різновиди** – конституційний і регулярний. **Конституційний**, як правило, спрямований на створення і забезпечення функціонування базисних напрямів розвитку країни. **Регулярний** закон базується на положеннях конституційного і покликаний їх деталізувати.

Ефективне управління справами країни неможливо здійснювати тільки за допомогою законів. А тому правознавцями було розроблено цілий комплекс додаткових джерел – підзаконні нормативні акти. До них в порядку убуття сили дії відносять:

- укази Президента – залежно від типу правління носять або управлінський (для президентської республіки), або регуляторний характер (для парламентської);
- постанови Уряду – покликані вирішувати проблеми імплементації норм закону в реалії поточного моменту і забезпечувати швидке реагування на зміну ситуації в країні;
- інструкції та накази міністерств – носять той же характер, що і попередній тип, за одним винятком – область застосування стосується тільки лише повноважень міністерства або відомства;
- локальні нормативні акти – приймаються на виконання законних та підзаконних джерел права органами місцевого самоврядування широкого ряду: від суб'єктів федерації і до адміністрацій міст і сіл.

Варто відзначити, що всі підзаконні нормативні акти втрачають свою дію в тому випадку, якщо вони вступають у протиріччя з законом. Проте визнання недійсним може бути здійснено тільки спеціалізованим органом, яким в більшості країн є Конституційний суд.

Багато правознавців сперечаються щодо того, чи варто включати ці акти в «піраміду» законодавства. Але при активізації дипломатичної діяльності в багатьох сферах менеджменту країни не можна відкидати значення укладених міжнародних актів для законодавств держав, їх взяли. До такого роду виду відносять міжнародний договір, конвенцію, угоду, що мають як двосторонній, так і багатосторонній характер. При цьому всі вони, пройшовши процедуру ратифікації, включаються до законодавчої бази країни і отримують в більшості випадків статус вище закону.

Отже, види нормативно-правових актів дозволяють зрозуміти сутність побудови правової діяльності в країні і можливість використання цих джерел в юриспруденції. Протягом останнього року в кримінально-процесуальному законодавстві відбулося кілька знакових змін, зокрема, це можливість свідку користуватися адвокатською допомогою і ряд змін до КПК України, внесених у зв'язку з прийняттям нового закону «Про судоустрій та статус суддів».

Гангур Назарій Володимирович,
аспірант кафедри кримінального
процесу Львівський державний
університет внутрішніх справ

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Збирання доказів у кримінальному судочинстві проводиться шляхом проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних, як то: **витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок, проведення інших процесуальних дій (ст. 93 КПК України) [1].** Дамо їх характеристику з огляду на особливості кримінальних проваджень про порушення авторського права та суміжних прав.

Одержання речей, документів і відомостей від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб може розглядатися в якості самостійного способу збирання доказів лише у тих випадках, коли надання доказів здійснюється ними добровільно і за відсутності вимоги слідчого, прокурора про їх надання. Вказане правило не розповсюджується на речі, вилучені законом з обігу.

Речові докази, які отримані або вилучені слідчим, прокурором, оглядаються, фотографуються та докладно описуються в протоколі огляду (ч. 2 ст. 100 КПК України).